

36/93

Kontrolní závěr z kontroly hospodaření s prostředky Centra kuponové privatizace

Uvedená kontrola byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen NKÚ) na II. pololetí 1993 pod č. 36/93.

Cílem kontroly bylo prověřit účelnost, hospodárnost a oprávněnost nakládání s prostředky svěřenými Centru kuponové privatizace na základě zákonných a dalších opatření.

Kolegium Úřadu na svém 7. zasedání rozhodlo o rozšíření kontrolovaných osob o Středisko cenných papírů a Ministerstvo financí.

Kontrola byla provedena u těchto kontrolovaných osob:

Centrum kuponové privatizace, příspěvková organizace zřízená Federálním ministerstvem financí 3. 6. 1991 (dále jen CKP),

Středisko cenných papírů, příspěvková organizace zřízená Ministerstvem financí ČR ke dni 29. 12. 1992 (dále jen SCP),

Ministerstvo financí, ve vztahu k těmto organizacím (dále jen MF).

Kontrolu provedla skupina kontrolujících z Odboru státního rozpočtu a státního závěrečného účtu a Odboru státních příjmů NKÚ v období od měsíce září 1993 do dubna 1994.

Námítky, které proti obsahu protokolů podaly všechny kontrolované osoby, byly vypořádány rozhodnutím vedoucího skupiny kontrolujících. Odvolání proti tomuto rozhodnutí podalo CKP a SCP. Senát ve dnech 12. 5. a 16. 5. 1994 odvolání projednal a rozhodl o jejich zamítnutí.

Senát Úřadu (ve složení Ing. Jana Krejčová - předseda, Ing. Karel Bidlo, Ing. Vladimír Dušek, Ing. Zdeněk Rodr - členové) na svém zasedání dne 16. června 1994

s c h v á l i l usnesením č. 36/93/2

k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

Kontrolované osoby ve své činnosti a v rozhodování porušily:

A. Centrum kuponové privatizace porušilo

1. § 6 vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, ve znění pozdějších předpisů, který stanoví:

"Organizace jsou povinny hospodařit s národním majetkem s péčí řádného hospodáře ...";

2. § 2 odst. 3 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, který stanoví:

"Prodávající ... získal nepřiměřený hospodářský prospěch prodejem za sjednanou cenu zahrnující neoprávněné náklady nebo nepřiměřený zisk ...";

3. § 1 odst. 1 vyhlášky FMF, MF ČR a MF SR č. 580/1990 Sb., kterou se provádí zákon o cenách, ve znění vyhlášky č. 580/1992 Sb., závazné pro odpovídající kontrolované období, který stanoví:

"Za nepřiměřený hospodářský prospěch získaný cenou zahrnující neoprávněné náklady nebo nepřiměřený zisk se považuje zvýšení ceny prodeje oproti obvyklé ceně ...";

4. § 45 odst. 2 zákona č. 405/1991 Sb., o kontrole v ČSFR, který stanoví zaměření vnitřní kontrolní činnosti zejména:

"a) na dodržování obecně závazných právních předpisů,

b) na dodržování požadavků účelnosti a hospodárnosti při plnění úkolů státní správy a při nakládání s majetkem ...";

5. čl. III, odst. 2 Statutu CKP, který stanoví:

"Centrum odpovídá za veškeré své hospodářské operace vyplývající z uzavírání hospodářských smluv s dodavateli, z dispozice s finančními prostředky soustředěnými na jeho účtech, ... za splacení ... nákladů za služby poskytované mu na smluvním základě Ministerstvem." (Statut vydalo FMF, MF jako právní následník potvrdilo);

6. § 152 odst. 1 zákona č. 109/1964 Sb., Hospodářský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, který stanoví:

"Obsah hospodářské smlouvy musí být přesný a srozumitelný.";

7. § 16 odst. 3 a přílohu č. 2 zákona č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, který stanoví sazby daně z přidané hodnoty (dále DPH);

8. § 763 odst. 2 zákona č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník, který stanoví:

"Podle dosavadních předpisů se až do svého zakončení posuzují všechny lhůty, které začaly běžet přede dnem účinnosti tohoto zákona, jakož i lhůty pro uplatnění práv, která se ... řídí dosavadními předpisy, i když začnou běžet po účinnosti tohoto zákona.";

9. § 354 odst. 3 zákona č. 109/1964 Sb., Hospodářský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, který stanoví:

"Obstaravatel je povinen provádět úkony v rámci obstaravatelské činnosti včas a řádně, informovat objednatele o stavu obstarání záležitosti a po skončení předložit vyúčtování.";

10. § 30 a § 31 odst. 1 nařízení vlády č. 136/1989 Sb., o informační soustavě organizací, které stanoví pro organizaci povinnost a lhůty pro provedení inventarizací, od 1. 1. 1992 pak § 29 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví;

11. § 1 vyhlášky FMF, MF ČR A MF SR č. 585/1990 Sb., o cenové regulaci nájemného z nebytových prostor, který dle § 20 zákona 526/1990 Sb., o cenách, a ve smyslu zákona č. 116/1991 Sb., o nájmu a pronájmu nebytových prostor, ve znění pozdějších předpisů, stanoví maximální výše ročních sazeb nájemného za m² podlahové plochy;

12. § 7 odst. 3 a dále § 11 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, které stanoví:

"Účetnictví účetní jednotky je vedeno průkazným způsobem, jestliže účetní jednotka účetní případy a účetní zápisy o nich doložila nebo prokázala předepsaným způsobem ..."

"Účetní doklady ... musí mít ... náležitosti" (popis obsahu, peněžní částku nebo údaj o množství a ceně, data, podpisy osob, odpovědných za účetní případ),

v období před účinností tohoto zákona § 6 odst. 1 vyhlášky FMF č. 23/1990 Sb., o účetnictví, který stanovil náležitosti účetních dokladů;

13. § 3 odst. 1 písm. d) a § 4 písm. c) vyhlášky FMF č. 586/1990 Sb., o odepisování základních prostředků, které definují charakter základních prostředků, resp. investic, jako *"přístroje, stroje, zařízení ..., které mají samostatné technicko-ekonomické určení, provozně-technickou funkci delší než rok a pořizovací cenu ... nejméně 5 000,- Kčs ..."*, respektive *"nástavby, přístavby ... jakož i zásahy do jejich stavební a technologické části, které mají za následek ... nebo kterými se rozšiřuje jejich vybavenost nebo použitelnost ..."*;

14. Směrnici k účtové osnově pro hospodářské organizace č. j. FMF/5/13000/1989 ze dne 15. 9. 1989, doplněné sdělením FMF č. j. FMF/5/1- 29200/90, platným od 1. 1. 1991, kterým se působnost Směrnice rozšiřuje na příspěvkové organizace;

15. bod 6 Finančních pravidel CKP (Zásady hospodaření), č. j. FMF VIII/2 - 193331/1991, který stanoví:

"Po skončení každé privatizační vlny ... bude čistý výnos převeden do fondu národního jmění (nyní fond národního majetku) republik ...";

16. ustanovení zákona č. 109/1964 Sb., Hospodářský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, v § 125 odst. 6, § 152 odst. 1, § 153 odst. 1 a § 354 odst. 3, které stanoví:

"Organizace není povinna přistoupit na změnu nebo zrušení závazku ..., jestliže o to druhá organizace nepožádala bez zbytečného odkladu ..."

"Obsah hospodářské smlouvy musí být přesný a srozumitelný."

"Hospodářská smlouva vzniká, dojde-li k dohodě o předmětu a času plnění, popřípadě o dalších náležitostech ..."

"Obstaravatel je povinen provádět úkony v rámci obstaravatelské činnosti včas a řádně, informovat objednatel o stavu obstarání záležitostí ...";

17. ustanovení článku II Statutu CKP, které definuje posláni CKP jako

"... technické a organizační zabezpečení rozprodeje státních podniků či jejich částí soukromým osobám za investiční kupony."

v souvislosti s ustanovením § 32 odst. 3 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice, ve znění pozdějších předpisů, který dovoluje finanční hospodaření pouze v okruhu "určených úkolů":

"Příspěvkové organizace jsou povinny dbát, aby plnily určené úkoly a dodržely stanovené finanční vztahy ...";

18. bod 9 Finančních pravidel CKP (viz bod 15), který stanoví: *"Hospodářské operace ... jsou vedeny v účetnictví ..."*

Odůvodnění:

K bodům 1 a 5

Uvedená ustanovení, ve vazbě na ustanovení podle bodu 2, 3 a 4, porušilo tím, že v uzavřených smlouvách s dodavateli

a) přistoupilo na vyšší než obvyklou cenu, např.

– v doplňku k základní smlouvě ev. č. CKP 876/D/92 ze dne 19. 3. 1992 dohodlo a následně uhradilo poštovné za 1 dopis 2,- Kčs, (dále jen "Kč" i v případech, kde se jednalo o Kčs), přestože poštovné činilo dle sazebníku v době kalkulace do 1. 10. 1992 1,- Kč, od 1.10.1992 3,- Kč. Ze zaslání množství dopisů a termínů odeslání vyplývá, že v průběhu I. vlny bylo oběma Podnikům výpočetní techniky (dále jen PVT) vyplaceno neoprávněně více než 7 mil. Kč,

– u závěrečných dopisů DIKům (držitelům investičních kuponů) bylo za srovnatelné položky s oznaovacími dopisy a s dopisy těm, kteří své kupony neinvestovali, (v počtu 1,7 mil. ks dopisů) vyplaceno více, např. za dopravu a manipulaci již 3,- Kč za dopis.

Porovnání kalkulací jednotlivých druhů dopisů DIKům (v Kč):

položky kalkulace	smlouva		
	876/D/92 z 19.3.92 oznamovací dopisy	2981/92 z 12.11.92 neinvestující DIK	138/D/93 z 7.1.93 závěrečné dopisy
cena obálky	2,30;1,60 upraveno	0,80	–
tisk vč. program. přípr. a adresáře	3,20 +0,50	0,40	2,50
doprava a manip.	2,50	0,20	3,-

Jen porovnáním s oznamovacími dopisy bylo na dopravu a manipulaci u závěrečných dopisů (1,7 mil. ks) vyplaceno bez reálného zdůvodnění více než cca 0,8 mil. Kč.

V průměru bylo na 1 registrační místo vypláceno za dopravu a manipulaci 2 700 ks dopisů 8 100,- Kč;

- b) za 6 propagačních pořadů pro vysílání v televizi v prosinci 1992 (celkový vysílací čas cca 30 min.) proplatilo dodavateli (Agentúra SOLID) 160 tis. Kč, tedy stejně jako za 9 pořadů v říjnu a listopadu r. 1992, kdy vysílací časy činily 73, resp. 57 min. Zvýšení obvyklé ceny nebylo zdůvodněno;
- c) vícenásobně smluvně zahrnuje a následně uhradilo stejné náklady. Např. projekční a programové práce jsou předmětem základní smlouvy, tj. zahrnuté do měsíčních paušálních plateb. Vedle toho byly projekční a programové práce zahrnuté i do kalkulace za dopisy DIKům s informacemi po jednotlivých kolech a předkole, a to nejméně v rozsahu shodných informací pro původně předpokládaný a pro později realizovaný způsob informace DIKů. Ve skutečnosti byly tyto náklady uhrazeny i za 717 tis. ks chybně vytištěných dopisů DIKům. Úhrnem se jednalo o více než 7 mil. Kč, včetně tisku pak 52 mil. Kč.

Obdobně tomu bylo i u položky "ochrana dat" (č. 6 přílohy 1 stejné smlouvy). Zahrnutím této položky do základní smlouvy a podle dodatku i do ceny dopisu DIKům, CKP neoprávněně uhradilo dodavatelům více než 1,3 mil. Kč.

K bodům 1, 4 a 5

Ustanovení uvedených předpisů CKP porušilo:

- zvyšováním finančních objemů ve smlouvách s odůvodněním zvyšování cen pro dodavatele ve výrazném časovém předstihu před uskutečněním cenových změn, nebo bez reálného odůvodnění, např.:

a) s odůvodněním zvyšování cen el. energie: doplněk smlouvy č. 9900-33-0001/1991 ze dne 19. 3. 1992 používá tento důvod ke zvýšení dohodnutých paušálních plateb, přitom zvýšení cen el. energie se uskutečnilo k 1. 1. 1991, k 1. 4. 1991 úprava pro oblast velkoodběrů, středních odběrů a maloodběrů. Další zvýšení bylo realizováno až k 1. 1. 1993. Ke zvýšení cen el. energie tedy v průběhu roku 1992 nedošlo a zvýšení dohodnutých cen v dodatku ke smlouvě nemá opodstatnění;

b) s odůvodněním zvýšeného nájemného: smlouvou CKP/811/D/93 ze dne 10. 6. 1993 se proti původnímu obsahu zmenšil objem služeb, hrazených "paušálně". Zejména se snižoval počet registračních míst na 71% původního rozsahu, což jistě mělo vliv na nákladovost provozu. To se však nepromítlo ve stanovené paušální měsíční platbě, naopak tato platba vzrostla více jak o 12,4 mil. Kč měsíčně;

c) vliv mezidobí mezi I. a II. vlnou kuponové privatizace (dále jen KP) znamenal výrazné snížení pracovního zatížení registračních míst. Tato skutečnost nebyla ve stanovení finančního objemu registrována, naopak v této době byly finanční objemy za práce dodavatelů zvýšeny;

- úhradou částky 6,7 mil. Kč (v r. 1992/93) za diskety a zpracované seznamy akcionářů pro a. s. a privatizační fondy. Tato částka byla zaplácena za základní informace, které byly součástí procesu KP dle základní smlouvy, navíc v jejím složení byly ceny předmětných disket vyšší než ceny v té době obvyklé;

- zhoršením (snížením) vlastních výsledků hospodaření poskytováním neoprávněných výhod dodavatelům v rozporu s uvedenými předpisy, např.

a) bezúplatným poskytnutím majetku CKP dodavateli, tj. PVT, a. s., Praha a současným souhlasem s dalším komerčním využitím tohoto majetku, přestože CKP nadále hradilo některé náklady spojené s provozem a umístěním tohoto majetku (např. pojištění, spotřebu elektrické energie a pod.). Smlouva evid. č. CKP/874/D/92 byla doplněna dodatkem č. 2 ze dne 27. 5. 1993, ve které CKP souhlasí, aby PVT, a. s., používal majetek přenechaný k bezplatnému užívání pro zajištění procesu KP i pro další komerční využití, které je dále specifikováno v článku 3 a které nesouvisí s KP. Kromě "RM-systému" se jedná dle čl. 5 o užívání bezplatné. Bezplatným poskytnutím majetku právnické osobě PVT, a. s., došlo u CKP ke snížení možných příjmů;

b) souhlasem se situací, kdy příjmy CKP byly poskytovány jiné organizaci. CKP připustilo, aby pojistná plnění za škody na majetku CKP byla pojistovnou poskytována na účet PVT, a. s., Praha. V tomto smyslu uzavřelo CKP s PVT, a. s., smlouvu evid. č. CKP/1421/D/93. Tato smlouva byla navíc uzavřena až 1. 12. 1993. Pojistné na účet PVT Praha bylo poskytováno již od 19. 11. 1992, na účet CKP převedeno až dne 31. 12. 1993. Pozdním převedením peněžních prostředků na účet ztratilo CKP jen na event. úrocích za jednotlivé platby více než 106 tis. Kč, při předpokládaném 14% úročení vkladů;

- neehospodárným vynakládáním finančních prostředků na časopis "List CKP" tím, že uvedený časopis byl vydáván v nadbytečném nákladu. CKP mělo podklady o stavu prodeje výtisků č. 2, 3 a 4, bylo tedy možné vyhodnotit situaci a provést redukci počtu výtisků. Celková ztráta do 31. 12. 1993 z tohoto titulu činila více než 35 mil. Kč. Programová rada, která řídila tvorbu "Informačního servisu KP", neplnila své úkoly v souladu se smlouvou.

K bodům 1, 5 a 17

Uvedená ustanovení porušilo CKP tím, že neoprávněně poskytlo cca 12 mil. Kč Ministerstvu pro správu národního majetku a jeho privatizaci ČR (dále jen MSNMP ČR), Fondu národního majetku ČR (dále jen FNM ČR), Ministerstvu pro správu a privatizaci národního majetku SR (dále jen MSPNM SR) a zprostředkovaně i některým dalším organizacím na činnosti, které souvisely s kompetencí a posláním těchto organizací, ne CKP. Např. smlouva evid. č. CKP/461/92 byla dne 4. 2. 1992 uzavřena s MSNMP ČR a FNM ČR s cílem zabezpečení finančního krytí procesu posuzování a schvalování privatizačních projektů. CKP poskytlo pro českou stranu

zálohu 6 mil. Kč dne 13. 2. 1992 a vyúčtování těchto prostředků smluvní partneři oddalovali až do 30. 6. 1992. CKP tak bezúročně částečně financovalo činnost smluvních partnerů. Dále tím došlo k odčerpání prostředků CKP na posílení rozpočtové kapitoly MSNMP ČR a krytí výdajů za práce, které ve smyslu zákona č. 2/1969 Sb., ve znění pozdějších předpisů, byly v kompetenci tohoto orgánu, ne CKP.

Obdobná smlouva, navíc neodpovídající ve finančním objemu počtu schválených projektů, byla uzavřena a realizována se slovenskou stranou.

CKP hradilo v rámci tohoto smluvního vztahu i účtované práce, které byly realizovány v jiných než smluvních lhůtách a jinými smluvními partnery, např.: dle smluv č. 420/92-10 mezi PVT, a.s., Bratislava a MSPNM SR na 82 200,- Kč za dodávku odborných výkonů - zpracování dat od 11. 3. do 30. 4. 1992; dle smluv o provedení práce č. 136/1992 mezi MSPNM SR a Ústavem pro automatizaci systémů řízení, š. p., Bratislava, o vypracování programového vybavení kontroly vstupních údajů privatizačních projektů ve výši 29 640,- Kč; na základě dopisu ministra MSPNM za práce vztahující se k projednávání privatizačních projektů 1,9 mil. Kč na odměny, přičemž prvotní doklady postrádají jmenný seznam pracovníků, kteří práce prováděli; dle dopisu ministra byla vyplacena další odměna pracovníkům MSPNM ve výši 0,3 mil. Kč; dle dalšího dopisu téhož ministra dalších 0,3 mil. Kč za práce, které částečně probíhaly mimo smluvní rámec, atd.

Ze strany MSPNM SR byly dokonce tyto prostředky použity na stravování a občerstvení pro pracovníky podniků a organizací, které se posuzování privatizačních projektů zúčastnily (cca 1,2 mil. Kč).

K bodům 1, 2, 3, 4, 5 a 11

Tato ustanovení porušilo CKP úhradou nájemného FMF, následovně MF, které převýšilo regulovanou maximální výši o téměř 6 tis. Kč za rok 1992, současně překročilo smluvně dohodnutou výši.

K bodům 1, 4, 5, 8 a 9

Tato ustanovení byla porušena uzavíráním dodatečných smluvních vztahů následně po realizaci předmětu plnění.

Např. mezi CKP a Správou pošt a telekomunikací - Česká pošta (dále jen SPT) byla dne 16. 12. 1992, tj. po ukončení 5. kola I. vlny KP, uzavřena smlouva ev. č. CKP/3116/D/92, jejímž předmětem plnění byla úhrada dodatečných nákladů spojených s přijímáním kuponů na poštách.

Protože nebyla možná úprava výše poplatků, stanovená nařízením vlády č. 383/1991 ze dne 5. září 1991, rozhodlo FMF na základě žádosti CKP o uvolnění částky 22,5 mil. Kč jako "úhrady dodatečných nákladů SPT, na posílení mzdových prostředků Poštovní banky". Částka pro SPT Praha (15 mil. Kč) byla uhrazena dne 21. 12. 1992.

Uzavřená smlouva se odvolává na ustanovení § 566 zákona č. 513/1991 Sb., o smlouvě mandátní, a svým ustanovením se vztahuje i na původní smlouvu mezi CKP a Poštovní bankou ze dne 15. 6. 1991, uzavřena však byla až po ukončení 5. kola dne 16. 12. 1992.

Obdobná smlouva byla uzavřena se SPT Bratislava dne 8. 12. 1992, 15. 12. byla uhrazena, také po skončení 5. kola, v objemu 7,5 mil. Kč.

K bodům 1, 4, 5 a 17

Uvedená ustanovení byla porušena tím, že CKP poskytl neoprávněně částku 120 mil. Kč k účelu finančního zabezpečení povinnosti SCP předat k 31. 12. 1993 každému majiteli účtu výpis stavu účtu. Tento výdaj byl odsouhlasen dne 11. 11. 1993 i MF.

Na základě tohoto rozhodnutí byla vypracována dne 16. 11. 1993 smlouva mezi CKP a SCP, za obě organizace podepsaná ředitelem obou organizací (tj. jednou osobou). V bodě II. smlouvy je uvedeno, že "výše uvedená částka má charakter nenávratné dotace a případný zůstatek SCP využije na řešení problémů, které mu vyplynou z II. vlny KP". Částka byla na SCP převedena dne 18. 11. 1993.

K bodům 1, 4, 5 a 16

Tato ustanovení byla porušena neoprávněnou úhradou částky 2,6 mil. Kč za chybně zpracované dopisy DIKům, bez prokázání zavinění CKP. Předmětné faktury uhradilo CKP na základě zápisu z jednání mezi CKP a oběma PVT ze dne 3. 12. 1992, ve kterém CKP odsouhlasilo dle "rozhodnutí náměstka FMF" (jméno není uvedeno ani není přiloženo rozhodnutí) proplacení této částky. Podle zápisu je důvodem chyby "nepřesná komunikace mezi cenovou skupinou a PVT, kdy došlo k chybné interpretaci určitých údajů". (Cenovou skupinou se rozumí komise pro stanovení kurzů akcií v privatizačním kole ustavená rozhodnutím místopředsedy vlády a ministra financí ČSFR ze dne 4. 5. 1992.) Rozhodnutí ani žádný jiný doklad nestanovuje CKP povinnost hradit škody zaviněné činností jiného subjektu.

K bodům 1, 5 a 16

Uvedená ustanovení porušilo CKP tím, že přebíralo a proplácelo faktury s finančně nevýhodným objemem, které uskutečnili dodavatelé do PVT, a. s.

Jednalo se např. o hospodářskou smlouvu (dále jen HS) evid. č. 9900-33-0002/1991, platnou do 31. 12. 1992 a na ni navazující smlouvu evid. č. CKP/875/D/92 z 19. 3. 1992, které stanovily povinnost souhlasu CKP se zamýšleným nákupem. Dodavatel PVT, š. p., Bratislava nakoupil v r. 1992 500 ks filtrů k počítačům za 2 650,- Kč za kus (úhrada dne 7. 10. 1992) a teprve následně dnem 1. 12. 1992 uzavřel s CKP smlouvu v předmětné věci. Obdobně postupoval PVT, a.s., Praha, který nákupy filtrů přefakturoval na základě dohod a bez bližší specifikace a za vyšší cenu (3 000 Kč) bez uplatnění množstevních slev.

Ze strany CKP nebyla prováděna kontrola účetních náležitostí a faktur dodavatele, ačkoliv ustanovení smluv tuto nezbytnou část hospodářských operací zahrnovalo (např. HS 9900-33-001/1991 - bez data podpisu, HS 9900-33-002/1991 z 13. 6. 1991, smlouva CKP/874/D/92 z 19. 3. 1992).

K bodům 1 a 10

Uvedená ustanovení byla porušena tím, že vedoucí organizace nestanovil pro rok 1991 lhůty pro provedení inventarizací ani nevydal bližší pokyny pro tuto činnost. Fyzická inventura majetku hmotné povahy nebyla do konce roku 1992 provedena.

V roce 1993 došlo k rozdělení hmotného majetku CKP podle místa jeho výskytu na území obou republik. Fyzická inventura hmotného majetku za roky 1992 a 1993 nebyla kontrolní skupině předložena, dokončována byla až v I. čtvrtletí r. 1994.

K bodům 4, 5 a 16

Uvedená ustanovení byla porušena tím, že CKP nedodržené závazky z jedné smlouvy akceptoval uzavřením smlouvy nové nebo dodatku. Např. s dodavatelem (Artprojekt Šmejkal) byla uzavřena smlouva o dodávce filmového dokumentu v rozsahu deseti dvacetiminutových pořadů a zajištění jejich odvysílání v České televizi v termínu do 31. 5. 1993. Místo předání předmětu plnění byl ke smlouvě připojen dodatek až ze dne 31. 5., kterým bylo akceptováno zkrácení vysílací doby na patnáct minut, a to bez uplatnění možné sankce za nesplnění ustanovení původní smlouvy.

K bodům 4, 5 a 6

Uvedená ustanovení byla porušena uzavřením třístranné HS evid. č. 9900-33-0001/1991 na základě objednávky ze dne 13. 5. 1991, přestože CKP vzniklo až 1. 6. 1991.

Jednalo se o smlouvu na zajištění přípravy a zpracování první emise investičních kuponů KP v ČSFR.

Účinnost této smlouvy podle čl. X bodu b) smlouvy vzniká dnem podpisu zástupců smluvních stran, toto datum však na smlouvě uvedeno není.

K bodům 5 a 7

Ustanovení uvedených předpisů byla porušena proplácením faktur dodavatelům bez náležité kontroly. Např. byla proplacena chybná faktura firmy Digital Equipment Czechoslovakia, s. r. o., ze dne 10. 2. 1993 na částku 3 081 491,- Kč při 5% sazbě DPH, přestože u předmětu plnění je platná sazba daně 23 %. Rozdíl činí 526 255,80 Kč.

K bodům 5 a 18

Porušení uvedených ustanovení je doloženo nesouladem údajů účetnictví a zprávy o plnění příjmů a výdajů pro zřizovatele - MF.

V účetnictví nebyl vytvořen systém, který by umožňoval oddělení výdajů ze správní činnosti CKP a ostatních výdajů, přestože zřizovateli jsou předkládány ke schválení dva odpovídající rozpočty.

V roce 1991 byl zjištěn rozdíl u příjmů mezi účetnictvím a plněním rozpočtu ve výši 182 tis. Kč, do rozpočtu příjmů nebyly zahrnuty úroky týkající se časově roku 1991. U výdajů byl zjištěn rozdíl 14 tis. Kč, který organizace nespécifikovala.

V roce 1992 byly příjmy vykázány v účetnictví vyšší o 276 924 tis. Kč a výdaje o 266 351 tis. Kč.

V roce 1993 byly příjmy v účetnictví vyšší o 211 940 tis. Kč a výdaje o 162 636 tis. Kč než údaje v plnění rozpočtu.

FMF, resp. MF nebylo tedy zcela přesně informováno v kontrolovaném období o výchozích údajích pro tvorbu rozpočtu organizace.

K bodu 12

Uvedená ustanovení byla porušena tím, že organizace přijímala a zaučtovala účetní doklady, u kterých chyběly předepsané náležitosti. Např.:

- u části faktur dodavatele Merkur, s. p., s datem proplacení 30. 9., 13. 12., 17. 12., 18. 12. roku 1991 a 21. 1. 1992 chybí v příloze tzv. "oběžník propagace" jako rozpis fakturovaných prací s podpisy odpovědných pracovníků,
- u faktur téhož dodavatele reklamní akce BILL BOARD z měsíce září 1991 není přiložen rozpis nákladů na činnost v objemu téměř 2,5 mil. Kč; fakturou č. 181059 z 29. 11. 1991 jsou účtovány komplexní náklady na občasník "Kupon" č. 1 - 4 v hodnotě téměř 70 tis. Kč, fakturou č. 181111 z 20. 12. jsou pak účtovány náklady za č. 5 a 7 této publikace v hodnotě 240 tis. Kč. V příloze je připojena specifikace nákladů, ze které vyplývá, že část nákladů (fa č. 181059 ve výši cca 70 tis. Kč) je účtována duplicitně,
- u většiny faktur (u 45 ze 78) dodavatele Merkur, s. p., chybí příloha - rozpis k faktuře jako doklad pro kontrolu vynaložených nákladů, což je i porušením ustanovení čl. III. odst. 2 smlouvy s tímto dodavatelem.

K bodům 12 a 14

Ustanovení uvedených předpisů porušilo tím, že záúčtovalo účetní doklady týkající se zejména dodávek výpočetní techniky bez objednávek a dodacích listů, ze kterých by vyplýval obsah účetní operace a bylo možné určit množství a cenu jednotlivého kusu. Nedostatečné náležitosti účetních dokladů vedly i k chybnému účtování, kdy na základě absence těchto náležitostí byly nesprávně zaříděny předměty charakteru "základních prostředků", nebo naopak do účetní třídy 1 zahrnuty předměty neoprávněně. Např.:

- faktura č. 01/91 - II nemá uvedeno žádné datum vystavení, splatnosti ani odeslání,
- účetní doklady 22c/VIII, 38/VIII, 43/VIII z r. 1991 v úhrnné hodnotě 74,5 mil. Kč, dalších pět dokladů z r. 1992 v úhrnné hodnotě 5,5 mil. Kč byly záúčtovány, aniž by obsahovaly odpovídající přílohy. Doklad 6a/XI na částku 4,5 mil. Kč a další byly záúčtovány, aniž by obsahovaly podpisy osob odpovědných za provedené účetní operace. Jen za rok 1991 činila celková hodnota provedených operací takto záúčtovaných více než 8,7 mil. Kč,
- nesprávně na účet investic byly záúčtovány v prosinci 1991 doklady za nákup software od fy Abakus v celkové výši téměř 5 mil. Kč, přeúčtování bylo provedeno až v říjnu 1992, obdobně z dokladu č. 63 z XII/91 měla být část účtována na účet 070, oprava byla provedena až v měsíci listopadu 1992,

- množství a cenu dodaného zboží nelze zjistit z dokladu č. 43 z 30. 8. 1991 na částku více než 70,4 mil. Kč, obdobně u dokladu č. 71a z 21. 4. 1992 na částku 14,3 mil. Kč a pod., obdobně u dokladu 102 chybí přílohy, ze kterých by bylo možno zjistit množství a cenu, atd.,
- účtování na účet 010 - základní prostředky v r. 1991 a 1992 nesplnilo podmínky stanovené ve Směrnici k účtové osnově, neboť ta ukládá, že předmět, který je zde zaúčtován, musí odpovídat definici základního prostředku a podle směrnic o financování má mít své inventární číslo, o převzetí musí být vyhotoven zápis o převzetí na příslušném tiskopise; nedostatky tohoto druhu byly zjištěny u dokladů v celkové výši více než 197,7 mil. Kč v r. 1991 a 277,7 mil. Kč v r. 1992,
- na účet základních prostředků byly nesprávně zaúčtovány též faktury za softwarové vybavení, např. doklad 89 z XII/91 na téměř 0,5 mil. Kč, doklad č. 115/XII na 0,9 mil. Kč, doklad č. 108/XII na 1,7 mil. Kč. Celkem bylo zjištěno chybné účtování na účtě 010 - základní prostředky ve výši 3,2 mil. Kč.

K bodům 12, 13 a 14

Uvedená ustanovení byla porušena chybným účtováním na účet 050, následně na účet 010, i když se jednalo o základní prostředky, a to v roce 1992 ve výši 4,8 mil. Kč. Jednalo se např. o nákup ochranných filtrů k obrazovkám počítačů.

K bodu 15

Uvedené ustanovení porušilo CKP tím, že částku ve výši 4 042,6 mil. Kč, která je čistým výnosem I. vlny kuponové privatizace v ČR, nepřevedlo na účet FNM, jak ukládá Statut, má ji uloženu na vlastních účtech a úroky z této částky zahrnuje do vlastních příjmů. Stav na účtech CKP byl ke dni 30. 6. 1993 cca 4 301 mil. Kč.

B. Středisko cenných papírů porušilo

1. ustanovení § 81 odst. 1, 2 a 3 zákona č. 591/1992 Sb., o cenných papírech, kde je m. j. uvedeno:
 - "Za důvěrnou informaci se pro účely tohoto zákona považuje informace, která ... se týká ... cenných papírů a která by po uveřejnění mohla významně ovlivnit kurs nebo výnos příslušných cenných papírů."*
 - "Osoba, která má ze svého zaměstnání, povolání, postavení nebo své funkce oprávnění získat důvěrnou informaci ... o jiných skutečnostech významných pro vývoj finančního trhu a kursů cenných papírů, nesmí uzavírat obchody s těmito cennými papíry ..."*
 - "Tento zákaz se vztahuje též na osoby, které získaly důvěrnou informaci od osob uvedených v předchozím odstavci."*
2. část III vyhlášky FMF č. 150/1991 Sb., o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací v působnosti federace, respektive vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu ČR a o finančním

hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací a obcí v ČR, které ve svých ustanoveních neumožňují příspěvkovým organizacím poskytovat jiným subjektům nenávratné dotace jinak než smlouvou o sdružení;

3. ustanovení § 21 odst. 2 zákona č. 119/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o cestovních náhradách, kde je stanoveno, že zaměstnavatel poskytne zaměstnanci při pracovních cestách přiměřenou zálohu na předpokládané výdaje. MF k realizaci tohoto předpisu vydává "doporučené limity" valut pro zahraniční cesty;
4. článek V., bod 2, 3 a 4 Statutu SCP (kterým MF ČR dnem 29. 12. 1992 SCP zřídilo), který ukládá:
 - "Organizační struktura, funkční a pracovní náplně pracovníků a jejich vzájemné vztahy stanoví organizační řád Střediska cenných papírů."*
 - "Organizační řád stanoví pravomoc a odpovědnost pracovníků Střediska cenných papírů."*
 - "Organizační řád vydá ředitel."*

O d ů v o d n ě n í:

K bodu 1

Uvedená ustanovení porušilo SCP tím, že činností, pro které bylo zřízeno, zajišťuje za podmínek, které nezajišťují důslednou ochranu informací spojených s trhem cenných papírů.

SCP je personálně propojeno s CKP, které je dle svého Statutu pověřeno "technickým a organizačním zabezpečením rozprodeje státních podniků ... za investiční kupony." Ustanovením § 1 zákona 600/1992 Sb., o cenných papírech, event. ustanovením zákona č. 591/1992 Sb. jsou investiční kupony cenným papírem.

SCP neprovádí samo činnost, pro kterou bylo zřízeno a kterou má zákonem uloženu, ale zajišťuje smluvně provádění této činnosti v Podniku výpočetní techniky, a. s., resp. jeho dceřinné společnosti RM-systému, a. s.

Zajištění zákonných omezujících podmínek pro činnost "střediska" (§ 55 zákona), uložených v zájmu ochrany důvěrnosti informací z obchodu cennými papíry, je tak rozhodnutím ze strany SCP přeneseno na RM-systém, a. s., dceřinnou akciovou společností PVT, a. s., jež byla sama předmětem obchodu v kuponové privatizaci a v jejichž řídicích orgánech jsou zastoupeni představitelé investičních privatizačních fondů (HARWARD GROUP, Investiční PF PPF, Investiční kapitálová společnost České pojišťovny, Spofitelní investiční společnost).

Smlouva s RM-Systémem, a. s., o realizaci obchodu s cennými papíry byla podepsána dne 5. 5. 1993, tj. v době, kdy tato organizace měla jako předmět podnikání v obchodním rejstříku zapsány činnosti jiného charakteru, které vylučovaly podnikání dle této smlouvy. Návrh na změnu předmětu podnikání RM-Systému, a. s., (výmaz tří položek registrovaného předmětu činnosti a ponechání pouze "organizování mimobursovního trhu s cennými papíry") je podán dne 11. 4. 1994.

K bodu 2

SCP na základě smlouvy ev. č. SCP/155/D/93 ze dne 16. 11. 1993 přijalo v rozporu s uvedeným předpisem částku 120 mil. Kč od CKP jako "nenávratnou dotaci" pro financování ročních výpisů majitelům účtů (DIK). Smlouva dále obsahuje ustanovení, že "případný zůstatek SCP použije na řešení problémů, které vyplynou z II. vlny kuponové privatizace".

Smlouva o sdružení ve smyslu citovaného ustanovení zákona uzavřena nebyla a SCP částku v průběhu zbylého období roku 1993 v rozporu s odůvodněním požadavku nepoužilo a uložilo po převedení z CKP dne 18. 11. 1993 na termínovaný vklad u Banky Bohemia. Pouze na úrocích tak do konce roku získalo 1,157 mil. Kč.

Současně pak SCP vyžadovalo při zaslání ročního výpisu z účtu cenných papírů od jednotlivých DIKů proplacení 41,- Kč, což zahrnovalo i částku 11,- Kč poštovního, které však bylo již součástí obdržené "nenávratné dotace". Neoprávněně tak bylo na stejný účel dvakrát požadováno cca 70 mil. Kč, platbou DIKů (ke skončení termínu kontroly) bylo realizováno cca 40 mil. Kč.

K bodu 3

SCP poskytlo pracovníkům zálohu na pracovní cestu v nepřiměřené výši, která převýšila nejen MF doporučené limity, ale i vnitřní předpis SCP. Při vrácení nespotebovaných valut vznikla kurzová ztráta ve výši 2 811 Kč a poplatků bance ve výši 1 064 Kč byl (z části zbytečně) vysoký.

K bodu 4

Uvedené povinnosti SCP do doby ukončení kontroly nesplnilo. Organizační řád po celou dobu své činnosti nemá, přestože se jedná o organizaci, kde prokazatelná pravomoc a odpovědnost pracovníků není nevýznamnou skutečností.

C. CKP a SCP společně porušily

1. § 1 odst. 1 písm. b) zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a některých dalších organizacích a orgánech, který stanovuje působnost tohoto zákona na SCP i CKP, jako na příspěvkové organizace, jejichž "výdaje na platy ... jsou zabezpečovány jejím finančním vztahem k rozpočtu zřizovatele nebo z úhrad podle zvláštních zákonů ...";

2. § 87 odst. 2 zákona č. 65/1965 Sb., Zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, který stanoví povinnost vedoucího organizace stanovit začátek a konec pracovní doby;

3. § 29 odst. 1 téhož zákona č. 65/1965 Sb., který určuje povinný obsah pracovní smlouvy (tj. druh práce, místo výkonu práce, den nástupu).

O d ů v o d n ě n í:

K bodu 1

Uvedená ustanovení obě organizace porušily použitím nesprávného předpisu pro odměňování pracovníků, tj. zákona č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výdělků. Obě organizace vystavovaly nesprávné platové výměry, pracovníky zařadily pouze do tarifních stupňů a stanovily jim plat jednou částkou, bez ohledu na uplatnění platových tříd a návaznosti na dobu praxe i platových stupňů. Použití nesprávných platových předpisů trvalo u CKP od účinnosti předpisu, tj. od 1. 5. 1992, u SCP od jeho vzniku, tj. od 1. 1. 1993.

Zástupce ředitele CKP, který je současně i zástupcem ředitele SCP, požádal MF dopisem ze dne 29. 3. 1993 o určení mzdového předpisu pro organizace, kde navrhoval uplatnění uvedeného předpisu s odvoláním na doporučení FMF a FMPSV, která však v té době již neexistovala. MF použitím tohoto předpisu odsouhlasilo.

K bodu 2

Ustanovení uvedených předpisů porušily obě organizace tím, že nebyl vedoucím organizace stanoven začátek a konec pracovní doby, není sledován průběh pracovní doby u jednotlivých pracovníků (např. knihou docházky).

Tato skutečnost je závažná zejména proto, že z deseti pracovníků CKP je osm pracovníků zaměstnáno ve vedlejším pracovním poměru v druhé organizaci (SCP).

Tak bylo např. umožněno, aby pracovníci absolvovali dvoudenní služební cestu mimo pracoviště v rámci výkonu práce v jedné organizaci a v druhé pobírali mzdu (3. - 4. 11. 1993).

K bodu 3

Uvedené předpisy porušily obě organizace tím, že na pracovních smlouvách uváděly funkce (podle neplatného právního předpisu - např. "vedoucí odborný referent - specialista", "právník - ekonom"), ne předepsaný "druh práce". Druh práce musí vycházet z charakteristiky platových tříd (příloha zákona č. 143/1992 Sb.). Podle druhu práce se zařazují pracovníci do jednotlivých tříd.

V souvislosti s výše uvedeným je významná i absence organizačního řádu v SCP.

D. Ministerstvo financí ve své činnosti ve vztahu k CKP a SCP porušilo

1. ustanovení čl. 1 odst. 1 ústavního zákona ČNR č. 4/1993 Sb., o opatřeních souvisejících se zánikem ČSFR, kde se stanoví:

"Ústavní zákony, zákony a ostatní právní předpisy ČSFR, platné v den zániku ČSFR na území ČR zůstávají nadále v platnosti ...",
v důsledku toho zůstává v platnosti i § 53 vyhlášky FMF č. 150/1991 Sb., o finančním hospodaření

rozpočtových a příspěvkových organizací v působnosti federace, který stanoví rozsah oprávnění FMF udělit výjimky z ustanovení této vyhlášky;

2. ustanovení § 9 a § 24 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, ve znění pozdějších předpisů, kde je stanoveno:

"Ministerstvo práce a sociálních věcí je ústředním orgánem státní správy pro pracovněprávní vztahy, ... mzdy a jiné odměny za práci ..."

"Ministerstva pečují o náležitou právní úpravu věcí, ... dbají o zachování zákonnosti v okruhu své působnosti a činí podle zákonů potřebná opatření k nápravě."

a to v souvislosti s ustanovením čl. 2 odst. 3 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy ČR, který stanoví, že:

"Státní moc ... lze ... uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.";

3. § 2 písm. b) zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, který stanoví povinnost orgánů státní správy zajistit ve své působnosti provádění kontrolní činnosti:

"Státní kontrolu ve smyslu tohoto zákona vykonávají: ... ostatní ministerstva a jiné ústřední orgány státní správy v rozsahu stanoveném zvláštními zákony ...";

4. část III vyhlášky FMF č. 150/1991 Sb., o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací v působnosti federace, respektive vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu ČR a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací a obcí v ČR, které ve svých ustanoveních neumožňují příspěvkovým organizacím poskytovat jiným subjektům nenávratné dotace jinak, než smlouvou o sdružení.

O d ů v o d n ě n í:

K bodu 1

Uvedená ustanovení porušilo MF tím, že převzalo základní doklady ke vzniku CKP v celém rozsahu, bez přihlídnutí ke skutečnosti, že tyto doklady byly v rozporu s právními předpisy jak platnými pro ČSFR, tak s právními předpisy ČR.

Statut CKP schválený dne 21. 9. 1991 nebyl aktualizován nebo vydán nový, přestože neodpovídá skutečnosti ani systém hospodaření, ani vnější finanční vazby.

V souladu s plánem kontrolní činnosti NKÚ kontrolní závěr vypracovala členka Úřadu Ing. Jana Krejčová.

Zřizovací listina je taktéž ponechána v původním stavu, kdy bylo zřizovatelem FMF, opět bez promítnutí aktuálních změn v právních předpisech.

Systém finančního hospodaření v souvislosti s platností neoprávněných výjimek z vyhlášky MF ČSFR č. 150/1991 Sb., nebyl aktualizován ani opraven. Dále není odpovídajícím způsobem řešena realizace bodu 6 "Systému hospodaření CKP", který ukládá: *"Po skončení každé privatizační vlny a po skončení celé akce ... bude čistý výnos převeden do fondu národního jmění republik ..."* Jednoznačné určení "konce" privatizační vlny nebylo provedeno ani v rámci delimitace CKP v ČSFR a souvisejících jednání v průběhu roku 1993.

K bodu 2

Uvedená ustanovení porušilo tím, že poskytlo dne 2. 4. 1993 na základě společné žádosti CKP a SCP souhlas s uplatněním zákona č. 1/1992 Sb. pro odměňování pracovníků obou organizací.

Pracovníkům CKP a SCP byly od 1. 5. 1992 nesprávně vystavovány platové výměry s odvoláním na zákon č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výděлку, a s odvoláním na nařízení vlády ČSFR č. 43/1992 Sb., o stanovení minimálních mzdových tarifů a mzdovém zvýhodnění za práci ve ztíženém a zdraví škodlivém pracovním prostředí a o práci v noci, namísto podle zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, včetně prováděcích předpisů.

K bodu 3

Uvedená ustanovení porušilo tím, že neprovedlo žádnou kontrolu hospodaření a činnosti CKP. Od odsouhlasení "vnitřního" rozpočtu CKP (probíhalo od listopadu 1991 do června 1992) nebyla provedena ani kontrola v působnosti bývalých orgánů federace.

Tak současně porušilo i ustanovení čl. V. bodu 5 Statutu CKP, kde je povinnost kontroly FMF, následně MF jako zřizovateli výslovně určena.

K bodu 3 a 4

Uvedená ustanovení porušilo tím, že dne 11. 11. 1993 odsouhlasilo bez provedení kontroly oprávněnosti převedení částky 120 mil. Kč charakteru "nenávratná dotace" z prostředků CKP do SCP. Odůvodnění tohoto neoprávněného převodu nebylo správné, neboť SCP prostředky v roce 1993 nepoužilo v souladu s odůvodněním na úhradu nákladů spojených s výpisy z účtů majitelům akcií z I. vlny kuponové privatizace, ale uložilo je na termínovaný vklad u Banky Bohemia.